

УДК 028.5-048.67(477)

Популяризація дитячого читання в Україні: тенденції та перспективи

Алла МИКОЛАЄНКО

канд. н. із соц. комунік.

Київський національний
університет культури
і мистецтввул. Коновальця, 36,
01133, Київ, Україна

alla-mykolaenko@ukr.net

ORCID 0000-0003-2869-8140

© Миколаєнко А., 2024

Популяризація дитячого читання в Україні набуває особливої суспільної важливості в умовах сучасної цифрової епохи, коли діти все більше віддають перевагу гаджетам і соціальним мережам, а не друкованим виданням. Читання є впливовим чинником розвитку мовлення, критичного мислення і творчих здібностей дитини, що сприяє становленню її як освіченої особистості й свідомого громадянина своєї країни.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати популяризацію читання серед дітей в Україні, виявити сучасні методи залучення молодого покоління до книги, визначити основні тенденції, виклики та перспективи розвитку читачької культури в умовах цифрової епохи.

У статті використано методи контент-аналізу наукових джерел, порівняльний аналіз різних практик та підходів до промоції читання в межах різних проєктів для дітей, заходів бібліотек, книжкових виставок.

У роботі осмислено сучасні тенденції популяризації дитячого читання в Україні, що поєднують традиційні та інноваційні методи. Зокрема, розглянуто сучасні рішення видавців у книговидаванні літератури для дітей, залучення до читання в школі, інтерактивні методи роботи бібліотек, а також державні та громадські ініціативи, спрямовані на популяризацію книги серед наймолодшої аудиторії. Розглянуто затверджену урядом Стратегію розвитку читання на 2023–2032 роки, що спрямована на формування культури читання серед дітей та молоді. Окремо взято до уваги роботу сучасних книгарень, які проводять тематичні заходи з популяризації книги серед дітей.

Розглянуто кризу читання, її світовий та український контекст і суспільні впливи. Окреслено основні можливості й перспективи подальшої популяризації дитячого читання з акцентом на те, що є потреба спільних зусиль видавців, бібліотек, освітян, батьків та державних органів для того, щоб книга продовжувала зацікавлювати й розвивати дітей.

Ключові слова: дитяче читання, популяризація читання, криза читання, книговидавання для дітей, література для дітей, Стратегія розвитку читання.

POPULARISATION OF CHILDREN'S READING IN UKRAINE: TENDENCIES AND PROSPECTS

Alla MYKOLAIEENKO

PhD in Social Communications

Kyiv National University of Culture and Arts

36, Ye. Konovalets str.,

01133, Kyiv, Ukraine

alla-mykolaenko@ukr.net

ORCID 0000-0003-2869-8140

The popularisation of children's reading in Ukraine is gaining special social importance in conditions of modern digital epoch, when children increasingly prefer gadgets and social networks to printed publications. Reading is an influential factor in developing speech, critical thinking and creative abilities of children, which contributes to their formation as educated persons and conscious citizens of the country.

The aim of this article is to analyse the promotion of reading among children in Ukraine, to explore modern methods of involving the younger generation in book reading, to identify the main tendencies, challenges and prospects for the development of reading culture in the digital time.

The article uses methods of content analysis of scientific sources, comparative analysis of various practices and approaches to the reading promotion in the aspect of various projects for children, library events, book exhibitions.

This research studies modern trends in popularising children's reading in Ukraine, combining traditional and innovative methods. In particular, editors' modern solutions in publishing literature for children, involvement in reading at schools, interactive methods of library work, as well as state and public initiatives aimed at promoting books among the youngest audience are studied. Approved by the government, The Reading Development Strategy for 2023–2032 is considered. It is aimed at forming a reading culture among children and youth. Additionally, the work of modern bookstores that conduct thematic events in popularising books among children is taken into account.

The reading crisis, its global and Ukrainian context and social impacts are highlighted. The main opportunities and perspectives for further children's reading popularisation are outlined, with an emphasis on the necessity in joint efforts of publishers, libraries, educators, parents and state organisations in order to ensure that books continue to interest and evolve children.

Keywords: children's reading, reading popularisation, reading crisis, book publishing for children, literature for children, Strategy of reading development.

Актуальність проблеми

У сучасному світі, де домінують цифрові технології, зацікавленість читанням серед дітей поступово знижується. Українські видавці, бібліотеки й освітні установи, відіграючи важливу роль у популяризації книги серед дитячої аудиторії, використовують інтерактивні методи та креативні підходи для залучення юних читачів.

Популяризація читання серед дітей наразі є вельми важливою і обов'язковою умовою для формування критичного мислення, становлення гармонійної особистості й свідомості молодого покоління. Регулярне читання сприяє розвитку мовлення, уяви та креативності, а також покращує успішність школярів у навчальному процесі.

Окрім того, популяризація читання справляє помітний вплив на формування національної ідентичності та збереження культурної спадщини попередніх поколінь. Залучення дітей до читання — запорука успішного розвитку не лише особистості, а й суспільства в цілому.

Стан розроблення теми

Популяризація дитячого читання ґрунтується на дослідженнях у галузях видавничої справи, психології, педагогіки, бібліотекознавства. Тема привертала увагу науковців у різних аспектах. Так, однією з важливих проблем є криза читання, яку вивчали Л. Мильченко (2022), Т. Вилегжанина (2011). А. Рубан (2014) розглядала історичний зріз дитячого читання. У контексті книговидавання досвід дитячої літератури розглядали Е. Огар (2012), М. Женченко (2016). Промоцію дитячої книги і читання в аспекті літературної освіти вивчала Т. Качак (2013). Тема привертала увагу бібліотекознавців: Л. Лагута (2024) досліджувала популяризацію читання в бібліотеках України, Т. Яворська (2023) — соціальні мережі бібліотек, І. Хемчян (2010) — роль шкільної бібліотеки в розвитку дитячого читання. Попередні дослідження є важливою ґрунтовною базою вивчення популяризації дитячого читання в Україні, однак, оскільки комплексно ця тема не розглядалася достатньою мірою, не відстежувалися й основні тенденції та перспективи означеного процесу. Водночас означена проблема потребує теоретичного аналізу з огляду на постійний технологічний розвиток та зміни в підходах до книговидавання для дітей.

Завдання статті — проаналізувати тенденції популяризації читання серед дітей, виявити сучасні методи залучення молодого покоління до книги, визначити основні виклики та перспективи розвитку читацької культури дитячої аудиторії в умовах цифрової епохи.

Виклад основного матеріалу

В умовах перевантаження сучасного інформаційного простору та активного поширення цифрових розваг читання є важливим суспільним інструментом для розвитку уваги, аналітичного мислення та емо-

ційного інтелекту дітей. Основне завдання для популяризації читання серед наймолодших читачів полягає в створенні середовища, у якому заохочують дітей до читання та пізнання різноманітної літератури завдяки сучасним технологіям та інтерактивним методам.

Основні тенденції популяризації дитячого читання нині такі:

1. Сучасні видавничі рішення.

Українські видавці активно і постійно впроваджують нові підходи до створення дитячих книжок. Випускаються якісні і яскраві ілюстровані видання, інтерактивні книжки, комікси, які привабливі для аудиторії дітей. Особлива увага нині привернута до літератури українських авторів (Сашко Дерманський, Іван Андрусак, Іван Малкович, Катерина Бабкіна та ін.), твори яких сприяють розвиткові національної ідентичності.

Вивчаючи специфіку дитячого книговидання, Е. Огар (2012) зауважує, що цифрова епоха трансформаційно впливає на дитячу книгу — «прийоми текстотворення, оформлення та книжкового дизайну, стимулює появу альтернативних носіїв контенту» (с. 292). У цьому контексті М. Женченко (2016) додає, що «українська дитяча література в електронному форматі переважно представлена вже традиційними електронними аналогами друкованих видань та мультимедійними виданнями на компакт-дисках, поступово розвиваються й нові види дитячої книги в цифровому форматі: книжкові мультимедійні застосунки для портативних пристроїв і друковані видання з інтерактивним додатком (збагачені книги)» (с. 16). Прикладів сучасних мультимедійних видань для дітей, про які згадують дослідниці, стає дедалі більше, зважаючи на розвиток технологічних можливостей та зростання вимог наймолодших читачів.

Сучасні видавничі рішення може продемонструвати бестселер видавництва «#Книголав» — проєкт «Книга-мандрівка. Україна», у рамках якого створюються ілюстровані видання та мультфільми у форматі навчальних ігор (заснований у 2017 р.). До серії видань уходять: «Книга-мандрівка. Україна», «Книга-мандрівка. Незалежні», «Книга-мандрівка. Нескорені», «Ці дивовижні українці», «Книжечка-мандрівочка. Міста». На YouTube-каналі «Книга-мандрівка. Україна» можна знайти сім сезонів анімаційних фільмів. Проєкт створює креативна агенція Green Penguin на чолі з Іриною Тараненко.

Ще один приклад інтерактивного видання — «Франко від А до Я» Богдана Тихолоза й Наталі Тихолоз. Ця книжка є унікальним арт-буком, абеткою, що висвітлює життєвий і творчий шлях Івана Франка. За допомогою спеціального застосунку діти мають змогу оживляти ілюстрації, слухати аудіозаписи творів письменника та дізнаватися нові факти.

Такі видання є зразком того, як сучасні технології можуть продуктивно сприяти пізнанню дітьми своєї країни через книжки українських

митців, видавці яких ідуть у ногу з часом і підкріплюють видавничі навички новітніми технологічними можливостями, перетворюючи читання на пізнавальну й корисну гру.

2. Освітні ініціативи та шкільні програми.

Читання активно інтегроване в освітній процес завдяки оновленим навчальним програмам, урокам літератури, читацьким клубам і позакласним заходам. Учителі використовують інноваційні методики, зокрема інтерактивні обговорення, проектну діяльність, щоб заохочувати дітей до читання.

Шкільні бібліотеки є осередками для формування читацьких навичок учнів. Вони активно застосовують такі інструменти, як: інформаційні стенди та книжкові виставки, дні літературних персонажів, цифрові бібліотеки та електронні підручники.

«Головна роль у розвитку дитячого читання належить шкільним бібліотекам. Сьогодні інформаційні потреби учнівської молоді забезпечують понад 20 тис. шкільних книгозбірень, що входять до мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України» (Мильченко, 2022, с. 13–14). Відповідно шкільні бібліотеки є першочерговим доступним осередком для читання, коли йдеться про школярів. Водночас варто відзначити, що популяризація читання на шкільному рівні має бути логічним продовженням дошкільного етапу, де варто закладати фундаментальну цінність та потребу читання.

3. Інтерактивні методи роботи бібліотек.

Сучасні українські бібліотеки активно впроваджують різноманітні методи для популяризації дитячого читання, зокрема літературні квести та інтерактивні читання, упровадження проектів спільного читання дітей і дорослих.

Взірцем успішного використання таких методів є Національна бібліотека України для дітей, яка регулярно організовує літературні квести, конкурси та інші заходи, а також активно просуває тему заохочення дітей до читання (Національна бібліотека України для дітей, б.д.). У постійній практиці сучасних дитячих бібліотек є майстер-класи та читацькі клуби, наприклад, мережа Львівської муніципальної бібліотеки (Львівська муніципальна бібліотека, б.д.).

Ще одним прикладом інтерактивних методів роботи є проект «Бібліотечне турне «Читаємо, навчаємо» Черкаської обласної бібліотеки для дітей, який потрапив у десятку переможців мистецького конкурсу від Українського інституту книги в 2023 р. та отримав грант від держави на реалізацію. Основним завданням проекту була популяризація читання серед дітей через ігрові форми. Бібліотекарі в громадах провели інтерактивні заходи на основі квестових технологій, що популяризують творчість сучасних українських письменників В. Нестайка, В. Рутківського, Д. Корній (Лагута, 2024).

Власні YouTube-канали ведуть численні бібліотеки для дітей, де розповідають про новинки дитячої літератури, проводять віртуальні зустрічі з письменниками, викладають відео про авторів. Блоги є, зокрема, в Національній бібліотеки України для дітей, обласних і районних бібліотек. Такі канали є важливим складником українського BookTube. Т. Яворська (2023) про YouTube як майданчик для промоції читання зазначає: «Такі проєкти формують певне ком'юніті, що спільно транслює меседж про важливість читання, сприяють активізації взаємодії аудиторії з контентом, розширюють коло зацікавлених у книзі читачів» (с. 24). Крім відеоблогів, бібліотеки для дітей створюють власні акаунти у Facebook, що також наближає їхню діяльність до аудиторії.

4. Громадські та державні ініціативи.

На державному рівні уряд України схвалив Стратегію розвитку читання на 2023–2032 роки «Читання як життєва стратегія» (Кабінет Міністрів України, 2023), яку було розроблено Міністерством культури та інформаційної політики. Реалізація Стратегії передбачає створення потрібних умов для формування звички читання українцями, а також є складником гуманітарної безпеки держави. Це не перша стратегія такого спрямування. Подібні державні стратегії періодично ухвалювали всі уряди незалежної України, проте передбачені в них заходи та дії залишалися переважно лише на папері через брак фінансування.

В Україні функціонують численні книжкові фестивалі та конкурси, які допомагають популяризувати читання та зацікавлювати молодше покоління книгами. Організація книжкових фестивалів, таких як «Книжковий Арсенал», «Книжкова країна» у Києві та «Форум видавців» у Львові, сприяє зацікавленню дітей художніми творами. Зокрема, у програмах фестивалів завжди мають місце окремі проєкти з дитячою літературою та заходами для дітей. Так, у межах «Форуму видавців» (2002–2021) діяв спершу регіональний, а з 2005 р. загальнонаціональний конкурс «Книгоманія», що було створено за аналогією з європейськими програмами.

Помітну роль у популяризації читання серед дітей відіграють також книгарні, які проводять тематичні заходи для наймолодшої аудиторії. До прикладу, в Києві книгарня-кав'ярня «Моя книжкова полиця» проводить дитячі недільні читанки з письменниками та громадськими діячами, лялькові театри, книгарня «Є» — презентації книжок для дітей, літературні читання, майстер-класи. Такі заходи привабливі для відвідування дітьми та безпосередньо впливають на формування ставлення до книги.

У вищевикреслених тенденціях популяризації книги серед дітей на першому місці є залучення сучасних технологій. На цю тему слушно зазначає дослідниця А. Рубан (2014): «Якщо кілька десятиліть тому читач шукав книгу, то зараз книга шукає читача. Ось чому сьогодні так важливо популяризувати книги для дітей та юнацтва... Не важливо, який засіб читання обиратиме дитина — книгу або комп'ютер, де буде текст —

на папері чи на екрані монітора, головним є те, що саме вона читати-ме, як ітиме процес сприйняття й розуміння тексту та яку інформацію, знання надаватимуть різні типи медіа для розвитку юної особистості» (с. 365–366). Тому видавці, бібліотеки, книгарні, освітні установи не обмежують діяльність традиційними методами популяризації читання, а все більше вдаються до використання технологічних можливостей, інтерактивного залучення дітей та батьків до книги. З одного боку, інтернет, гаджети, цифрова епоха змінюють спосіб отримання інформації, а з іншого — відкривають нові можливості для заохочення дітей до читання. Одним із перспективних інструментів у цьому контексті є штучний інтелект, який може стати ефективним засобом підтримки та стимулювання дитячого читання.

Штучний інтелект може суттєво підвищити рівень читацької активності серед дітей завдяки таким можливостям, як: персоналізовані рекомендації (ШІ-алгоритми можуть допомогти аналізувати вподобання дітей і пропонувати книги відповідно до їхніх інтересів); інтерактивні форми навчання (віртуальні асистенти можна використовувати для ведення діалогів із читачами, ставити запитання за прочитаною літературою); створення віртуальних книжкових клубів (дало би змогу дітям обговорювати книги онлайн у зручний час). Водночас важливо зберегти баланс використання технологій та збереження цінностей книги в читанні молодого покоління.

Щоб сповна досягнути зріз проблеми дитячого читання, варто розглянути результати всеукраїнського соціологічного дослідження рівня читання дітей та дорослих у 2024 р., яке проводив Український інститут книги (Шуренкова & Прочуханова, 2024). Згідно з отриманими даними, протягом 2024 р. порівняно з 2023-м в Україні серед аудиторії дітей стала більшою кількість щоденних (на 9 відсотків) і щотижневих (на 5 відсотків) читачів. Кількість дітей, які ніколи не читають на дозвіллі, порівняно зменшилася на 5 відсотків: з 15 відсотків у 2023 р., до 10 відсотків у 2024-му.

За результатами дослідження, найбільше дітям до вподоби самостійно обирати книжки для читання: література з позакласного читання сприймається значно краще, ніж книжки за шкільною програмою. Причиною того, що діти не читають, є відсутність бажання (66 відсотків), наявність інших занять на дозвіллі (29 відсотків), відсутність підтримки з боку ровесників (14 відсотків). Такі дослідження орієнтують у звичках та вимогах молодого покоління до книжок і читання, допомагають запропонувати доречні ідеї популяризації читання, які стануть в нагоді та будуть до вподоби дітям.

Криза читання у світі досі привертає значну увагу дослідників. Так, І. Хемчян (2010) зазначає, що «простежується стійка тенденція до зменшення інтересу до читання не лише в нашій державі, а й у всьому сві-

ті. Це обумовлено впливом економічних факторів, технічним рівнем розвитку суспільства, станом видавничої справи, книжкової торгівлі, бібліотечної справи, рівнем освіти читачів-дітей, наявністю у них вільного часу» (с. 27). Крім названих факторів, варто відзначити зміну способів отримання інформації в цифрову епоху. Електронні пристрої та мобільні застосунки формують інакші моделі сприйняття й розуміння текстів, що часто зводиться до поверхового перегляду замість глибокого аналітичного читання.

Дослідниця Л. Мильченко (2022) наголошує: «попри реалізацію низки заходів та ініціатив, Україні бракує державних програм популяризації читання й залучення до нього дітей раннього віку на кшталт закордонних аналогів. Немає програм підтримки молодих батьків, що мали б мотивувати їх читати малюкам від народження. Потребують розроблення проєкти, що діють упродовж канікул для підлітків. Не розвиваються програми для батьків із дітьми, що спонукатимуть до спільного прочитання літератури й відродження сімейного читання» (с. 15). Можна додати, що проблема читання має аналізуватися в площині родини та популяризації читання з найбільш раннього періоду, що стало би запорукою для вдалої промоції книги пізніше. Читання має розглядатися не лише в контексті освіти, а й у площині родинного виховання: формування звички до книги починається в дитинстві, коли батьки читають дитині вголос, демонструючи позитивний приклад. Т. Качак (2013) наголошує, що «перспективним шляхом промоції читання є «сімейне читання, при якому батьки подають приклад і читають своїм дітям з народження і до того моменту, коли дитина почне самостійно читати і її можна буде зараховувати до активної дитячої читацької аудиторії». Такий підхід створює ранній міцний емоційний зв'язок із читанням, що значно підвищує ймовірність того, що дитина продовжить активно читати в майбутньому у сформувати звичку пізнавати світ через книгу.

Популяризація читання має охоплювати не лише родину, а й суспільство загалом: тільки комплексна стратегія допоможе зробити книгу природною частиною життя дитини ще до шкільного віку, що, своєю чергою, сприятиме її успішному залученню до читання в період навчання та в дорослому житті.

Висновки

1. Популяризація читання серед дітей є важливою місією сучасних видавців, бібліотек, освітніх установ, оскільки має значний вплив на формування критичного мислення, мовленнєвих навичок, уяви та рівня освіченості молодого покоління. Читання сприяє розвитку національної ідентичності та збереженню культурної спадщини.

Сучасні тенденції популяризації дитячого читання охоплюють різноманітні підходи, що поєднують традиційні та інноваційні методи.

Зокрема, видавці активно впроваджують інтерактивні формати книг, розвиваючи електронні видання та мультимедійні додатки. Бібліотеки трансформуються в центри інтерактивного навчання, використовуючи сучасні технології, організовуючи літературні квести, читацькі клуби та заходи з популяризації книг. Освітні заклади також відіграють важливу роль у залученні дітей до читання, впроваджуючи інтерактивні методи навчання та стимулюючи інтерес до літератури. Впроваджені численні громадські та державні ініціативи, зокрема, затверджена урядом Стратегія розвитку читання на 2023–2032 роки, що спрямована на формування культури читання серед дітей та молоді.

2. Цифрова епоха ставить нові виклики перед традиційним книговидавництвом, проте водночас відкриває перспективи для розвитку дитячої літератури через залучення новітніх технологій, таких як штучний інтелект, персоналізовані книжкові рекомендації та віртуальні книжкові клуби.

Згідно з результатами соціологічного дослідження Українського інституту книги, рівень дитячого читання в Україні має позитивну динаміку: зростає кількість щоденних та щотижневих читачів, що свідчить про ефективність застосованих методів популяризації літератури серед дітей. Проте важливо продовжувати роботу в цьому напрямку, зважаючи на світову кризу читання та забезпечуючи баланс між використанням цифрових технологій і традиційних форм читання.

3. Майбутнє дитячого читання в Україні залежить від синергії зусиль усіх зацікавлених сторін — видавців, бібліотек, освітан, батьків та державних органів. Тільки комплексний підхід, що поєднує традиційні та сучасні методи залучення дітей до книг, сприятиме формуванню культури читання та інтелектуального розвитку молодого покоління.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Вилегжаніна, Т. (2011). Криза читання як сучасна проблема світового рівня. *Бібліотечна планета*, 4(54), 4–6.
- Женченко, М. (2016). Дитяча література в електронному форматі: типологічна характеристика, бізнес-моделі. *Вісник Книжкової палати*, 5, 14–17.
- Качак, Т. (2013). Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання. В *Література. Діти. Час* (Вип. 4, с. 239–246). Дятлик М.
- Кабінет Міністрів України. (2023, 3 березня). *Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023–2025 роки* (Розпорядження № 190-р). Урядовий портал. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-rozvytku-chytannia-na-period-do-2032-roku-chytannia-iak-zhyttieva-s190-30323>
- Лагута, Л. (2024, 11 лютого). Популяризація читання в бібліотеках України (Ч. 1). *Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого*. <https://oth.nlu.org.ua/?p=8883>
- Львівська муніципальна бібліотека. (б.д.). *Головна*. Взято 15 березня 2024 року з <https://lmb.lviv.ua/about>

- Мильченко, Л. (2022). Вторинна неграмотність — наслідок кризи читання. *Вісник Книжкової палати*, 1, 7–16. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.1\(306\).7-16](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.1(306).7-16)
- Національна бібліотека України для дітей. (б.д.). *Читання – справа сімейна*. Взято 15 березня 2024 року з <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=7137>
- Огар, Е. (2012). *Дитяча книга в українському соціумі (досвід перехідної доби)*. Світ.
- Рубан, А. І. (2014). Дитяче читання: погляди вчених, педагогів, письменників із давніх часів до сьогодення. *Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського*, 4, 352–367.
- Шуренкова, А., & Прочуханова, О. (2024). Аналітичний звіт за результатами всеукраїнського соціологічного дослідження рівня читання дітей та дорослих у 2024 році. Український інститут книги. https://drive.google.com/file/d/1Jrd2OmbIQepBKiwNny4-fQ_Q7_zt6QKz/view
- Хемчан, І. (2010). Вести «у дивовижний квітучий сад»: роль шкільної бібліотеки у розвитку дитячого читання. *Вісник Книжкової палати*, 5, 27–30.
- Яворська, Т. (2023). Соціальні мережі бібліотек як ефективний інструмент промоції книг і читання. *Вісник Книжкової палати*, 4, 21–27. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.4\(321\)](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.4(321))

REFERENCES

- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023, March 3). *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku chytannia na period do 2032 roku "Chytannia yak zhyttieva stratehiia" ta zatverdzhennia operatsiinoho planu yii realizatsii na 2023–2025 roky* [On approval of the Reading Development Strategy for the period until 2032 "Reading as a Life Strategy" and approval of the operational plan for its implementation for 2023–2025] (Order No. 190-r). Uriadovi portal. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-rozvytku-chytannia-na-period-do-2032-roku-chytannia-ia-k-zhyttieva-s190-30323> [in Ukrainian].
- Kachak, T. (2013). Literaturna osvita v Ukraini: Promotsiia dytiachoi knyhy i chytannia [Literary education in Ukraine: Promotion of children's books and reading]. In *Literatura. Dity. Chas* [Literature. Children. Time] (Iss. 4, pp. 239–246). Diatlyk M. [in Ukrainian].
- Khemchian, I. (2010). Vesty "u dyvovyzhnyi kvituchy sad": rol shkilnoi biblioteki u rozvytku dytiachoho chytannia [Leading "to an amazing blooming garden": The role of the school library in the development of children's reading]. *Bulletin of the Book Chamber*, 5, 27–30 [in Ukrainian].
- Lahuta, L. (2024, February 11). *Populiaryzatsiia chytannia v bibliotekakh Ukrainy* [Popularization of reading in libraries of Ukraine] (Pt. 1). Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine. <https://oth.nlu.org.ua/?p=8883> [in Ukrainian].
- Lvivska munitsypalna biblioteka. (n.d.). *Holovna* [Home]. Retrieved March 15, 2024, from <https://lmb.lviv.ua/about> [in Ukrainian].
- Mylchenko, L. (2022). Vtorynna nehramotnist – naslidok kryzy chytannia [Secondary illiteracy is a consequence of the reading crisis]. *Bulletin of the Book Chamber*, 1, 7–16. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.1\(306\).7-16](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2022.1(306).7-16) [in Ukrainian].
- National Library of Ukraine for Children. (n.d.). *Chytannia – sprava simeina* [Reading is a family affair]. Retrieved March 15, 2024, from <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=7137> [in Ukrainian].
- Ohar, E. (2012). *Dytiacha knyha v ukrainskomu sotsiumi (dosvid perekhidnoi doby)* [Children's book in Ukrainian society (experience of the transitional period)]. Svit [in Ukrainian].
- Ruban, A. I. (2014). Dytiache chytannia: Pohliady vchenykh, pedahohiv, pysmennykiv iz davnykh chasiv do sohodennia [Children's reading: Views of scientists, teachers, writers

- from ancient times to the present]. *Naukovi pratsi Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteki Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho*, 4, 352–367 [in Ukrainian].
- Shurenkova, A., & Prochukhanova, O. (2024). *Analitychnyi zvit za rezultatamy vseukrainskoho sotsiologichnoho doslidzhennia rinvia chytannia ditei ta doroslykh u 2024 rotsi* [Analytical report on the results of the all-Ukrainian sociological study of the reading level of children and adults in 2024]. Ukrainskyi instytut knyhy. https://drive.google.com/file/d/1Jrd2Omb1QepBKiwNny4-fQ_Q7_zt6QKz/view [in Ukrainian].
- Vylehzhnina, T. (2011). Kryza chytannia yak suchasna problema svitovoho rinvia [The reading crisis as a modern global problem]. *Bibliotechna planeta*, 4(54), 4–6 [in Ukrainian].
- Yavorska, T. (2023). Sotsialni merezhi bibliotek yak efektyvnyi instrument promotsii knyh i chytannia [Social networks of libraries as an effective tool for promotion of books and reading]. *Bulletin of the Book Chamber*, 4, 21–27. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.4\(321\)](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2023.4(321)) [in Ukrainian].
- Zhenchenko, M. (2016). Dytiacha literatura v elektronnomu formati: Typolohichna kharakterystyka, biznes-modeli [Children's literature in electronic format: Typological characteristics, business models]. *Bulletin of the Book Chamber*, 5, 14–17 [in Ukrainian].

